

МЕТАЛАЦ А.Д., ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

Н А П О М Е Н Е

**Уз Консолидоване финансијске извештаје
31. децембар 2008. године и**

САДРЖАЈ

	Страна
Консолидовани биланс успеха	1
Консолидовани биланс стања	2
Консолидовани извештај о променама на капиталу	3
Консолидовани извештај о токовима готовине	4
Напомене уз консолидоване финансијске извештаје	5 - 45

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. године
(У хиљадама динара)

	<u>Напомене</u>	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје	4	4,530,715	3,874,808
Приходи од активирања учинака и робе		21,326	17,135
Повећање залиха учинака		73,322	1,384
Остали пословни приходи	6	111,541	107,056
		<u>4,736,904</u>	<u>4,000,383</u>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе		(1,244,006)	(982,628)
Трошкови материјала и енергије	7	(1,384,065)	(1,281,199)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	8	(919,749)	(744,053)
Трошкови амортизације и резервисања	9	(239,978)	(208,776)
Остали пословни расходи	10	(378,672)	(338,878)
		<u>(4,166,470)</u>	<u>(3,555,534)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		<u>570,434</u>	<u>444,849</u>
Финансијски приходи	11	280,139	131,862
Финансијски расходи	12	(401,147)	(126,308)
Остали приходи	13	67,794	68,002
Остали расходи	14	(177,425)	(96,703)
		<u>(230,639)</u>	<u>(23,147)</u>
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		<u>339,795</u>	<u>421,702</u>
НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА		-	-
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		<u>339,795</u>	<u>421,702</u>
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
- порески расходи периода	30	(20,751)	(27,746)
- одложени порески приход периода		9,971	10,340
		<u>9,971</u>	<u>10,340</u>
НЕТО ДОБИТАК		<u>329,015</u>	<u>404,296</u>
НЕТО (ДОБИТАК)/ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА			
		<u>(5,813)</u>	<u>(3,884)</u>
НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА МАТИЧНОГ ПРЕДУЗЕЋА			
		<u>323,202</u>	<u>400,412</u>
Основна зарада по акцији (у динарима)	15	<u>316.86</u>	<u>392.56</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране руководства предузећа Металац а.д., Горњи Милановац и предати Центру за бонитет Народне банке Србије на дан 06.априла 2009.године.

Потписано у име Металац А.Д., Горњи Милановац:

Петрашин Јаковљевић
 Генерални директор

Радмила Тодосијевић
 Извршни директор

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2008. године
(У хиљадама динара)

	<u>Напомене</u>	<u>31. децембар 2008.</u>	<u>31. децембар 2007.</u>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	16	4,377	4,347
Некретнине, постројења и опрема	16	2,035,894	1,829,345
Инвестиционе некретнине	16	96,891	96,840
Дугорочни финансијски пласмани	17	91,254	101,601
		<u>2,228,416</u>	<u>2,032,133</u>
Обртна имовина			
Залихе	18	1,411,399	1,064,768
Стална средства намењена продаји		8,486	8,486
Потраживања	19	1,113,597	1,090,260
Потраживања за више плаћен порез на добитак		43,417	23,914
Краткорочни финансијски пласмани	20	265,843	293,337
Готовина и готовински еквиваленти	21	239,143	174,200
Порез на додату вредност и активна временска разграничења		55,089	53,163
		<u>3,136,974</u>	<u>2,708,128</u>
Укупно актива		<u>5,365,390</u>	<u>4,740,261</u>
ПАСИВА			
Капитал и резерве			
Акцијски капитал	23	408,000	408,000
Остали капитал	24	33,899	33,899
Емисиона премија		4,256	4,256
Резерве	25	90,623	90,623
Нереализовани добици од хартија од вредности		45,242	-
Транслационе резерве		936	(305)
Нераспоређени добитак		2,436,510	2,399,095
Мањински улагачи		119,528	114,281
		<u>3,138,994</u>	<u>3,049,849</u>
Дугорочне обавезе и резервисања			
Дугорочна резервисања	26	125,990	123,194
Дугорочне кредити	27	820,761	465,530
Остале дугорочне обавезе	28	6,293	7,239
		<u>953,044</u>	<u>590,851</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	29	477,301	456,713
Обавезе из пословања	30	560,118	477,392
Остале краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења	31	147,817	80,492
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода		29,745	18,552
Обавезе по основу пореза на добитак		3,822	1,892
		<u>1,218,803</u>	<u>1,035,041</u>
Одложене пореске обавезе	33	54,549	64,520
Укупно пасива		<u>5,365,390</u>	<u>4,740,261</u>
Ванбилансна актива/пасива	32	<u>188,147</u>	<u>98,477</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део
ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал	Остали капитал	Емисион а премија	Резерве	Нереализовани добици од ХОВ	Транслационе резерве	Нераспо-ређена добит	Мањинск и интерес	Укупно
Стање 1. јануара 2007. године	408,000	33,899	4,256	90,211	-	8	2,254,022	111,234	2,901,630
Плаћене дивиденде	-	-	-	-	-	-	(102,000)	-	(102,000)
Бонуси руководству и запосленима	-	-	-	-	-	-	(152,496)	-	(152,496)
Ефекат промене девизних курсева	-	-	-	-	-	(313)	-	-	(313)
Промена обима консолидације	-	-	-	-	-	-	(843)	(612)	(1,455)
Нето добитак текуће године	-	-	-	-	-	-	400,412	3,884	404,296
Остало	-	-	-	412	-	-	-	(225)	187
Стање, 31. децембра 2007. године	<u>408,000</u>	<u>33,899</u>	<u>4,256</u>	<u>90,623</u>	<u>-</u>	<u>(305)</u>	<u>2,399,095</u>	<u>114,281</u>	<u>3,049,849</u>
Стање 1. јануара 2008. године	408,000	33,899	4,256	90,623	-	(305)	2,399,095	114,281	3,049,849
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	1,588	624	2,212
Нереализовани добици од хартија од вредности	-	-	-	-	45,242	-	-	44	45,331
Ефекат промене девизних курсева	-	-	-	-	-	1,241	-	-	1,241
Бонуси руководству и запосленима	-	-	-	-	-	-	(185,375)	(265)	(185,640)
Исплата дивиденде	-	-	-	-	-	-	(102,000)	(1,014)	(103,014)
Нето добитак текуће године	-	-	-	-	-	-	323,202	5,813	329,015
Стање 1. јануара 2008. године	<u>408,000</u>	<u>33,899</u>	<u>4,256</u>	<u>90,623</u>	<u>45,242</u>	<u>936</u>	<u>2,436,510</u>	<u>119,528</u>	<u>3,138,994</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. годину

(У хиљадама динара)

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	4,580,849	4,243,830
Остали приливи из редовног пословања	132,867	148,589
Одливи за набавке сировина, трошкове и дате авансе	(3,189,960)	(3,152,159)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и примања	(906,180)	(735,970)
Одливи по основу камате	(63,513)	(59,720)
Одливи по основу пореза и доприноса из резултата	(35,657)	(29,350)
Одливи по основу осталих дажбина	(299,420)	(207,979)
<i>Нето прилив готовине из пословних активности</i>	<u>218,986</u>	<u>207,241</u>
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Продаја некретнина, постројења и опреме	1,494	6,937
Примљене камате	29,475	29,447
Продаја акција и удела	-	1,371
Приливи од дугорочних финансијских пласман	25,718	-
Куповина нематеријалних улагања, некретнина и опреме	(404,533)	(131,383)
Остали финансијски пласмани (нето одливи)	(2,217)	(218,849)
<i>Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	<u>(350,063)</u>	<u>(312,477)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Одлив по основу исплате дивиденде	(225,135)	(206,827)
Нето приливи по основу дугорочних кредита	379,985	330,250
<i>Нето прилив готовине из активности финансирања</i>	<u>154,850</u>	<u>123,423</u>
Нето смањење готовине и еквивалената готовине	<u>23,773</u>	<u>18,187</u>
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	174,200	158,385
Промене у обиму консолидације	<u>26,225</u>	<u>-</u>
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године након промене обима консолидације	<u>200,425</u>	<u>158,385</u>
Позитивне/(негативне) курсне разлике по основу прерачуна готовине	<u>14,945</u>	<u>(2,372)</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u><u>239,143</u></u>	<u><u>174,200</u></u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

Металац а.д., Горњи Милановац (у даљем тексту “Предузеће”) је до 2003. године било предузеће у мешовитој својини (са друштвеним и акцијским капиталом) од када је 100% акционарско друштво. Предузеће је првобитно основано 1959. године као предузеће у друштвеној својини. На дан 8. децембра 1990. године донета је одлука Радничког савета друштвеног предузећа Металац да се повећа капитал издавањем и продајом деоница запосленима и да се изврши трансформација предузећа у деоничарско друштво у мешовитој својини. На дан 27. јула 1998. године извршена је трансформација, у складу са новим Законом о својинској трансформацији. Током 2003. године дошло је до даље власничке трансформације у којој је друштвени капитал Предузећа у потпуности приватизован, док је у пословној 2004. години, Предузеће извршило другу емисију обичних акција.

Предузеће се првенствено бави производњом и продајом широког асортимана емајлираног и тефлонског посуђа, инокс посуђа, производњом електричних бојлера, производњом растфрај судопера и услугама из ове делатности.

У току 2006. године отпочела су са радом предузећа која је Металац а.д. Горњи Милановац основао током децембра 2005. године и која су 100% у његовом власништву: Металац Посуђе д.о.о., Горњи Милановац, Металац Инко д.о.о., Горњи Милановац, Металац Маркет д.о.о., Горњи Милановац, Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац и Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац. Металац а.д., Горњи Милановац наставља да послује у 2006. години, као децентрализована компанија, која у свом делокругу рада задржава холдинг активности-управљање и финансирање, а поред тога привремено задржава обављање услуга транспорта, ресторана, заштите, безбедности и одржавања фабричког круга. Остале, односно основне делатности из досадашњег делокруга пословања, пренете су на новоорганизована предузећа.

Дана 3. јануара 2008. године, на основу Одлуке Управног одбора од дана 31. августа 2007. године и Уговора о уступању дела оснивачког капитала са предузећем Metkoreks trade LTD, Surgus, извршена је куповина удела у предузеће Метрот о.о.о., Москва.

У току 2006 године, Трансфер пословних активности на новоорганизована предузећа, прати и трансфер највећег броја запослених радника који су, почетком јануара 2006. године, распоређени у новооснована предузећа у којима су засновали радни однос.

На дан 31. децембра 2008. године Предузеће је имало 1,685 запослених радника (2007: 1,610 запослених радника).

Седиште Предузећа је у Горњем Милановцу, улица Кнеза Александра број 212.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе консолидације

Консолидовани финансијски извештаји обухватају извештаје матичног предузећа Металац а.д., Горњи Милановац и следећих зависних предузећа у земљи и иностранству:

	<u>Процент учешћа у капиталу</u>
1 Металац Посуђе д.о.о, Горњи Милановац	100%
2 Металац Маркет д.о.о, Горњи Милановац	100%
3 Металац Trade д.о.о, Горњи Милановац	100%
4 Металац Принт д.о.о, Горњи Милановац	100%
5 Металац Инко д.о.о, Горњи Милановац	100%
6 Металац Бојлер д.о.о, Горњи Милановац	100%
7 Металац Пролетер а.д., Горњи Милановац	64,55 %
8 Пролетер Трговина д.о.о, Горњи Милановац	64,55 %
9 Металац Металургија а.д., Нови Сад	82,36 %
10 Метпор д.о.о, Београд	100%
11 Промо метал д.о.о, Хрватска	100%
12 Металац маркет д.о.о, Црна Гора	100%
13 Метрот о.о.о. Москва	100%

Финансијски извештаји предузећа Метрот о.о.о. Москва се први пут укључује у консолидоване финансијске извештаје стога су све промене његовог укључивања приказане као промене у обиму консолидације.

Сви материјално значајни износи трансакција које су настале из међусобних пословних односа између горе наведених зависних предузећа елиминисани су приликом консолидације. Нереализовани добици садржани у залихама на дан 31. децембра 2008. и 2007. године нису елиминисани у приложеним консолидованим финансијским извештајима обзиром да, по мишљењу руководства Предузећа, немају материјално значајне ефекте на консолидоване финансијске извештаје.

Средства и обавезе предузећа у иностранству прерачунати су у динаре по курсу важећем на дан биланса стања. Биланс успеха и новчани токови су прерачунати у динаре по средњем курсу. Корекције по основу прерачуна су приказане у оквиру капитала.

2.2. Основе за састављање и презентацију консолидованих финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (Службени гласник РС бр. 46 од 2. јуна 2006. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународни рачуноводствени стандарди (“МРС”), односно Међународни стандарди финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Основе за састављање и презентацију консолидованих финансијских извештаја (наставак)

Решењем Министра финансија Републике Србије (број 011-00-738-2003-01, од 30. децембра 2003. године) утврђени су и објављени Оквир и МРС који су били у примени на дан 31. децембра 2002. године и на коме се заснивају и претходни и Закон о рачуноводству и ревизији из 2006. године.

Промене у МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("Одбор") и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања ("Комитет"), након напред наведеног датума, су званично усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије ("Министарство"), о објављивању Међународних стандарда финансијског извештавања (бр 401-00-11/2008-16) и објављени у Гласнику РС бр. 16 од 12. фебруара 2008. године. Министарство је такође утврдило (Решењем бр 401-00-1456/2008- 16) и објавило за примену у Гласнику РС бр. 116 од 17. децембра 2008. године превод измена МРС 39: Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање и МСФИ 7: Финансијски инструменти: Обелодањивање.

Међутим, до датума састављања приложених финансијских извештај нису биле преведене све промене у стандардима и тумачењима (нарочито након п претходно поменутог решења Министарства), као и да није извршено усаглашавање, односно промена званичних образаца финансијских извештаја, Правилника о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица ("Правилник") и осталих подзаконских аката. Тумачења која су у примени за рачуноводствене периоде који почињу 1. јануара 2008. године и касније а која нису била званично преведена и усвојена од стране Министарства обелодањена су у напомени 2.3.

Поред тога, приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (Службени гласник РС бр. 114 од 22. децембра 2006. године), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 "Приказивање финансијских извештаја", а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом.

2.3. Тумачења која су у примени а нису званично преведена и усвојена

На дан објављивања ових финансијских извештаја следећа тумачења нису званично била преведена и усвојена од стране Министарства.

- IFRIC 13- Програм лојалности клијентима (у примени од 1. јула 2008. године);
- IFRIC 14 - МРС 19 - Ограничења дефинисаних примања, минимални захтеви и њихова интеракција (у примени од 1. јануара 2008. године);
- IFRIC 16 - Заштита од ризика нето инвестиција у страно пословање (у примени од 1. октобра 2008. године).

На дан објављивања ових финансијских извештаја доле наведени стандарди, измене стандарда и интерпретације су биле издате од стране Одбора и Комитета али нису постале ефективне за рачуноводствени период који почиње на дан 1. јанура 2008. године и нису биле усвојене, односно нису били преведене и званично усвојене у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.3. Стандарди и интерпретације који су издате али који нису још увек у примени (наставак)

- МРС 1 - Презентација финансијских извештаја (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МРС 23 - Трошкови задуживања (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 8 - Пословни сегменти (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 3 - Пословне комбинације и МРС 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извештаји (у примени од 1. јула 2009. године);
- Допуна МСФИ 2 - Плаћање на бази акција - Услови стицања права и поништења (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Допуна МРС 32 - Финансијски инструменти: презентација и МРС 1 - Презентација финансијских извештаја (у примени од 1. јануара 2009. године)
Допуна МРС 39 - Финансијски инструменти: признавање и мерење (у примени од 1. јула 2009. године);
- Допуна МСФИ 1 - Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и МРС 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извештаји (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Побољшани Међународни рачуноводствени стандарди 2008. (у примени од 1. јануара 2009. године);
- IFRIC 15 - Уговори о изградњи стамбених и пословних објеката (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Побољшани МСФИ 1 - Права примена међународних стандарда финансијског извештавања (у примени од 1. јула 2009. године);
- IFRIC 17 - Расподела немонетарних средстава власницима (у примени од 1. јула 2009.)
- IFRIC 18 – Трансфер имовине од стране купца (у примени од 1. јула 2009.).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напмени 3. Наведене рачуноводствене политике су конзистентно примењене за све презентоване извештајне периоде.

Финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Коришћење процењивања

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Предузећа коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза као и обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Ипак, стварни резултати могу одступати од ових процена.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи и расходи

Приходи од продаје признају се када се ризик и корист повезана са правом власништва преноси на купца, а то подразумева датум испоруке производа купцу.

Приходи се исказују по правичној вредности средстава која су примљена или ће бити примљена, у нето износу након умањења за дате попусте и порез на додату вредност.

Са датумом на који се књиже приходи такође се књиже и одговарајући расходи (принцип узрочности прихода и расхода).

Приходи и расходи од камата се књиже у корист, односно на терет обрачунског периода на који се односе.

Трошкови одржавања и оправки основних средстава се покривају из прихода обрачунског периода у коме настану.

3.2. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене настале у страним средствима плаћања прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у страним средствима плаћања на дан биланса стања, прерачунати су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Позитивне и негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страним средствима плаћања и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страним средствима плаћања књижене су у корист или на терет биланса успеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.3. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Предузеће је у обавези да плаћа порезе и доприносе пореским органима и државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују порезе и доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним законским прописима. Предузеће је, такође обавезно да од бруто плате запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати фондовима. Порези и доприноси на терет послодавца и порези и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Предузеће је на основу одредби Закона о раду у обавези да исплати запосленима отпремнине, у висини од три просечне зараде у Републици Србији, утврђене према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику.

Запосленима за чијим је радом престала потреба, а којима није обезбеђено ни једно од права утврђених законом, послодавац ће исплатити отпремнину у висини збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у првих 10 година проведених у радном односу и четвртине зараде запосленог за сваку наредну навршену годину рада у радном односу преко 10 година проведених у радном односу.

Зарадом у смислу претходног става сматра се просечна зарада запосленог исплаћена за последња 3 месеца која предходе у месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Такође, на основу Колективног уговора, Предузеће је у обавези да исплати и јубиларне награде запосленима у зависности од дужине непрекидног рада у предузећу и то у висини од једне просечне зараде остварене у предузећу у месецу који предходи месецу у којем се исплаћује јубиларна награда за 20 година непрекидног рада у предузећу, а две овакве зараде за 30 година.

3.4. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан када се измири обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе.

3.5. Порези и доприноси

3.5.1. Порез на добитак

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит важећим у Републици Србији.

Порез на добитак у висини од 10% се плаћа на пореску основицу утврђену пореским билансом. Пореска основица приказана у пореском билансу укључује добит приказану у званичном билансу успеха и корекције дефинисане пореским прописима Републике Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Порези и доприноси (наставак)

3.5.1. Порез на добитак (наставак)

Текући порез на добитак (наставак)

Порески прописи Републике Србије не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода могу се пренети на рачун добити из будућих обрачунских периода, али не дуже од десет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основице средстава и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на датум биланса стања се користе за утврђивање разграниченог износа пореза на добит. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пренетог губитка и пореских кредита на порески биланс, који се могу преносити, до степена до којег ће вероватно постојати опорезиви добитак од које се одложена пореска средства могу искористити.

Одложени порез се књижи на терет или у корист биланса успеха, осим када се односи на позиције које се књиже директно у корист или на терет капитала, и у том случају се одложени порез такође распоређује у оквиру капитала.

3.5.2. Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину и друге порезе и доприносе који се плаћају према разним републичким и општинским прописима.

3.6. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења и опрема набављени пре 1. јануара 2004. године су, приликом прве примене МСФИ, исказани по правичној вредности утврђеној од стране независног проценитеља која је преузета као нова набавна вредност средстава.

Почетно мерење некретнина, постројења и опреме, који испуњавају услове за признавање средстава, врши се по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средства у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

Накнадни издаци за некретнине, постројења и опрему признају се као средство само када се тим издацима побољшава стање средства изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.6. Некретнине, постројења и опрема (наставак)

Некретнине, постројења и опрема након почетног признавања исказују се по набавној вредности умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитка због обезвређења.

Губици по основу обезвређења средстава исказују се на терет биланса успеха у периоду у коме су настали уколико је књиговодствена вредност некретнина, постројења и опреме нижа од њихове надокнадиве вредности.

Добици или губици који проистекну из расходања или отуђења признају се као приход или расход у билансу успеха.

Амортизација некретнина, постројења и опреме обрачунава се пропорционалним методом, током процењеног века корисне употребе. Корисни век употребе и стопе амортизације за главне групе средстава су следеће:

	<u>Корисни век у годинама</u>	<u>Стопа амортизације</u>
Грађевински објекти		
- Стамбене зграде, управне зграде	50	2,0%
- Фабричке хале	40	2,5%
- Остали грађевински објекти	10	10,0%
Опрема		
- Производна и преносна опрема и постројења	10	10,0%
- Транспортна средства	8	12,5%
- Канцеларијски намештај и пословни инвентар у трговини	7	14,3%
- Погонски и пословни инвентар, алати, уређаји, телекомуникациона опрема	5	20,00%
- Канцеларијска и рачунарска опрема	4	25,00%
- Остала непоменута средства	6	16,7%

3.7. Инвестиционе некретнине

Почетно мерење инвестиционе некретнине приликом стицања врши се по набавној вредности. Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционе некретнине врши се према њеној поштеној вредности. Добитак или губитак настао услед промене поштене вредности инвестиционе некретнине укључује се у нето добитак или губитак периода у којем је настао.

3.8. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се исказују по набавној вредности умањеној за амортизацију, а састоје се од купљеног софтвера који се отписује у року од пет година.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани се састоје од учешћа у капиталу банака и других правних лица.

Учешћа у капиталу банака и осталих правних лица, за које не постоји активно тржиште и тржишне вредности која нису од материјалног значаја, вреднована су по набавној вредности умањеној за исправку вредности.

Исправка вредности врши се на терет биланса успеха, на основу процене руководства да би се књиговодствена вредност дугорочних финансијских пласмана свела на њихову наплативу вредност.

3.10. Краткорочна потраживања и пласмани

Потраживања од купаца и краткорочни финансијски пласмани исказују се по номиналној вредности, умањеној за исправке вредности извршене на основу процене њихове наплативости од стране руководства.

3.11. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној очекиваној вредности у зависности која је нижа. Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје.

Залихе материјала се евидентирају по планским ценама. На крају обрачунског периода врши се свођење планских на стварну цену алокацијом просечних одступања између трошкова реализованих производа и залиха на стању.

Вредност производње у току и готових производа укључују све директне трошкове производње, као и одговарајући део трошкова погонске режије.

Залихе робе у магацину евидентирају се по набавним ценама, а залихе робе у малопродаји по малопродајним ценама. На крају обрачунског периода врши се свођење вредности залиха на набавну вредност алокацијом разлике у цени, израчунате на просечној основи, између набавне вредности продате робе и робе на стању на крају године.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести њихову вредност на нето очекивану продајну вредност (укључујући залихе са успореним обртом, сувишне и застареле залихе). Оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се отписују.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Правична (фер) вредност

Међународни рачуноводствени стандард 32 “Финансијски инструменти: Обелодањивање и приказивање“ предвиђа обелодањивање правичне (фер) вредности финансијских средстава и финансијских обавеза у напоменама уз финансијске извештаје. За наведене потребе, правична (фер) вредност је дефинисана као износ за који се неко средство може разменити, или обавеза измирити, у трансакцији између добро обавештених и вољних страна, међусобно суочених. Обавеза Предузећа је да обелодани све информације у вези са поштеном (фер) вредношћу средстава, потраживања и обавеза за које постоје расположиве тржишне информације и за које се идентификује материјално значајна разлика између књиговодствених вредности и поштене (фер) вредности.

У Републици Србији не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност код куповине и продаје финансијских средстава и обавеза, као и осталих финансијских инструмената, и званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну (фер) вредност није могуће поуздано утврдити у условима непостојања активног тржишта, како то захтевају МРС и МСФИ. По мишљењу руководства, износи обелодањени у финансијским извештајима одражавају реалну вредност која је у датим околностима најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања. За износ идентификованих процењених ризика да књиговодствена вредност неће бити реализована, врши се исправка вредности на основу одлуке руководства Предузећа.

4. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Домаће тржиште		
Приходи од продаје производа и услуга	1,195,714	1,125,406
Приходи од продаје роба	1,765,899	1,205,710
	<u>2,961,613</u>	<u>2,331,116</u>
Инострано тржиште	<u>1,569,102</u>	<u>1,543,692</u>
	<u><u>4,530,715</u></u>	<u><u>3,874,808</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

5. ПОСЛОВНА И ТРЖИШНА СЕГМЕНТАЦИЈА

Производи и услуге у оквиру пословних сегмената

За потребе руковођења, Предузеће је организовано у седам пословних сегмената. Ови сегменти су основа на којој Предузеће извештава своје примарне информације о сегментима. Основни производи и услуге сваког од ових сегмената су као што следи:

Емајлирано посуђе - производња и продаја свих врста посуђа-емајлираног, тефлонизираниог, алуминијумског и инох посуђа.

Бојлери – производња и продаја акумулационих бојлера од 50, 80 и 120 литара са емајлираним и инох казаном и малолитражних бојлера од 5 и 10 литара.

Амбалажа – Производња и продаја свих врста транспортних и офсет кутија

Судопере – производња и продаја инох једноделних и дводелних судопера. Осим полираних производе се и инох судопере у рељефном челичном лиму.

Трговине - малопродаја и велепродаја робе углавном из производног програма осталих сегмената.

Услуге - пружањем услуга емајлирања, тефлонизирања, обраде лима услуга штампе за трећа лица и других услуга које произилазе из производне делатности.

Услуге Холдинга - у свом делокругу рада задржава холдинг активности-управљање и финансирање, а поред тога задржава обављање услуга транспорта, ресторана, заштите, безбедности и одржавања фабричког круга. Поред тога, највећи део некретнина, постројења и опреме који се налазе у власништву Предузећа се изнајмљују новоорганизованим предузећима.

Приходи од продаје по пословним сегментима

	Екстерна продаја		Интерна продаја		У хиљадама динара Укупно	
	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.
Емајлирано Посуђе	1,100,375	1,637,767	992,896	471,169	2,093,271	2,108,936
Бојлери	246,603	128,231	64,163	47,373	310,766	175,604
Амбалажа	64,653	70,142	168,531	159,149	233,184	229,291
Судопере	133,320	130,753	62,874	75,650	196,194	206,403
Трговина	2,953,066	1,877,399	187,045	156,789	3,140,111	2,034,188
Услугне делатности	-	-	8,010	7,310	8,010	7,310
Услуге Холдинга	32,698	30,516	258,443	247,511	291,141	278,027
Укупно за све сегменте					6,272,677	5,039,759
Елиминације					(1,741,962)	(1,164,951)
Консолидовани приходи од продаје					<u>4,530,715</u>	<u>3,874,808</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

5. ПОСЛОВНА И ТРЖИШНА СЕГМЕНТАЦИЈА (наставак)

Резултат по пословним сегментима

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Емајлирано Посуђе	206,328	260,460
Бојлери	4,980	(27,869)
Амбалажа	4,693	9,409
Судопере	(6,711)	21,891
Трговина	131,472	117,334
Услугне делатности	164	79
Услуге Холдинга	166,606	66,872
Укупно за све сегменте	507,532	448,176
Елиминације	(167,737)	(26,474)
Добит пре опорезивања	339,795	421,702
Порески расход периода	(20,751)	(27,746)
Одложени порески расходи/(приходи) периода	9,971	10,340
Нето добитак	329,015	404,296

Средства и обавезе по пословним сегментима

	Средства		Обавезе	
	31. децембар	31. децембар	31. децембар	31. децембар
	2008.	2007.	2008.	2007.
Емајлирано Посуђе	1,828,319	1,580,975	1,422,337	1,118,648
Бојлери	129,278	127,809	215,864	160,627
Амбалажа	92,336	93,157	80,810	76,262
Судопере	143,057	116,496	195,985	128,174
Трговина	1,600,091	1,120,204	1,270,522	849,893
Услугне делатности	1,718	1,034	1,016	829
Услуге Холдинга	1,447,342	1,122,860	1,090,480	743,529
Укупно за све сегменте	5,242,141	4,162,535	4,277,014	3,077,962
Елиминације	(2,105,167)	(1,454,407)	(2,105,167)	(1,452,070)
Консолидовано	3,136,974	2,708,128	2,171,847	1,625,892

Остале информације по сегментима

	Набавка основних средстава и нематеријалних улагања		Трошкови амортизације	
	2008.	2007.	2008.	2007.
	Емајлирано Посуђе	67,282	28,662	9,289
Бојлери	60,314	2,199	1,564	789
Амбалажа	599	1,675	318	91
Судопере	30,261	70,628	8,071	3,251
Трговина	8,000	19,388	32,930	22,503
Услугне делатности	-	2,511	347	139
Услуге Холдинга	242,433	11,728	172,972	172,971
	408,889	136,791	225,491	202,652
Корекције	-	-	-	-
	408,889	136,791	225,491	202,652

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

5. ПОСЛОВНА И ТРЖИШНА СЕГМЕНТАЦИЈА (наставак)

Приходи од продаје производа, роба и услуга на иностраном тржишту по географским подручјима

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Русија	728,462	533,720
Хрватска	91,436	76,402
Босна и Херцеговина	158,446	168,771
Црна Гора	157,057	85,689
Шпанија	48,613	70,806
Француска	197,778	207,062
Словенија	72,571	51,954
Немачка	28,432	19,864
Македонија	25,511	38,233
Чешка	31,546	21,918
Остали	29,250	202,699
	<u>1,569,102</u>	<u>1,543,692</u>

6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара Година која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Закупнине	40,053	37,401
Приходи од продаје отпада	-	55,195
Приходи од субвенција	-	1,557
Остали пословних приходи	71,488	12,903
	<u>111,541</u>	<u>107,056</u>

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА И ЕНЕРГИЈЕ

	У хиљадама динара Година која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови материјала за израду	1,096,342	1,054,233
Трошкови осталог материјала	118,852	100,192
Трошкови горива	102,224	51,585
Трошкови електричне енергије	66,647	75,189
	<u>1,384,065</u>	<u>1,281,199</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

8. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Бруто зараде и накнаде запосленима	723,225	577,877
Доприноси на терет послодавца	128,638	109,873
Накнаде трошкова превоза запосленима	20,802	18,486
Накнада трошкова запосленима на службеним путовањима	21,173	22,279
Стипендије	5,413	6,504
Остали лични расходи	20,498	9,034
	<u>919,749</u>	<u>744,053</u>

9. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови амортизације	225,491	202,652
Трошкови резервисања за гарантни рок (напомена 26)	5,976	4,371
Трошкови резервисања за бенефиције за запослене (напомена 26)	8,511	1,753
	<u>239,978</u>	<u>208,776</u>

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Транспортне услуге	51,809	58,290
Закупнине	83,599	42,523
Одржавање	49,093	36,192
Трошкови реклама	23,474	33,966
Услуге студентских и омладинских задруга	25,112	33,769
Индиректни порези и доприноси	29,677	33,379
Провизије извозника	17,501	20,883
Комуналне услуге	9,491	10,971
Премије осигурања	13,797	8,103
Банкарске провизије	11,599	7,104
Трошкови репрезентације	9,721	6,150
Трошкови сајмова	4,654	5,842
Чланарине	10,353	3,232
Остали пословни расходи	38,792	38,474
	<u>378,672</u>	<u>338,878</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
Приходи од камата	28,882	67,081
Позитивне курсне разлике	225,673	53,267
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	23,939	11,100
Остали финансијски приходи	<u>1,645</u>	<u>414</u>
	<u>280,139</u>	<u>131,862</u>

12. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
Расходи камата	77,756	59,860
Негативне курсне разлике	267,991	48,118
Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	54,570	17,976
Остали финансијски расходи	<u>830</u>	<u>354</u>
	<u>401,147</u>	<u>126,308</u>

13. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
Наплата отписаних потраживања и укидање исправке вредности (напомена 22)	37,624	27,731
Добици од продаје акција других правних лица		1,342
Добици од продаје основних средстава	1,494	3,061
Приход од укидања дугорочних резервисања (напомена 26)	1,591	1,675
Приходи од смањења обавеза	2,973	6,420
Приходи од усклађивања вредности дугорочних финансијских пласмана (напомена 22)	248	688
Накнадно одобрени рабати	2,330	3,841
Приходи од усклађивања вредности залиха	1,753	1,266
Остали приходи	<u>19,781</u>	<u>21,978</u>
	<u>67,794</u>	<u>68,002</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

14. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Исправка вредности потраживања од купаца и пласмана (напомена 22)	67,218	34,469
Донације	15,829	16,290
Мањкови и расходи по основу расходавања залиха материјала и робе	20,768	15,911
Накнадно одобрени рабати	26,408	21,212
Обезвређење дугорочних финансијских пласмана и других ХОВ расположивих за продају (напомена 22)	29,340	-
Остало	17,862	8,821
	<u>177,425</u>	<u>96,703</u>

15. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У хиљадама динара	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Нето добитак који припада власницима матичног предузећа	323,202	400,412
Просечан пондерисани број акција	<u>1,020,000</u>	<u>1,020,000</u>
Основна зарада по акцији (у динарима)	<u>316.86</u>	<u>392.56</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

16. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара					
	Земљиште и зграде	Опрема	Инвестиције у току	Укупно	Инвестиционе некретнине	Нематеријална улагања
Набавна/ревалоризирана вредност						
Стање, 1. јануара 2007. године	2,158,781	1,465,032	2,293	3,626,106	122,664	20,366
Набавке у току године	-	-	135,816	135,816	-	975
Пренос са инвестиција у току	6,930	77,632	(84,677)	(115)	115	-
Продаја	(2,205)	(22,317)	-	(24,522)	-	-
Расходовања	(2,301)	(13,436)	-	(15,737)	-	-
Стање, 31. децембра 2007. године	2,161,205	1,506,911	53,432	3,721,548	122,779	21,341
Стање, 1. јануара 2008. године	2,161,205	1,506,911	53,432	3,721,548	122,779	21,341
Промене у обиму консолидовања	-	24,570	-	24,570	51	1,940
Набавке у току године	-	-	408,889	408,889	-	-
Пренос са инвестиција у току	75,595	250,686	(326,281)	-	-	-
Продаја	(568)	(15,397)	-	(15,397)	-	-
Расходовања	-	(11,351)	-	(11,351)	-	-
Остала повећања	-	-	6,461	6,461	-	-
Стање, 31. децембра 2008. године	2,236,232	1,755,419	142,501	4,134,152	122,830	23,281
Исправка вредности						
Стање, 1. јануара 2007. године	848,052	878,325	-	1,726,377	25,939	15,247
Амортизација	58,311	142,594	-	200,905	-	1,747
Продаја	(376)	(20,376)	-	(20,752)	-	-
Расходовања	(1,575)	(12,752)	-	(14,327)	-	-
Стање, 31. децембра 2007. године	904,412	987,791	-	1,892,203	25,939	16,994
Стање, 1. јануара 2008. године	904,412	987,791	-	1,892,203	25,939	16,994
Промене у обиму консолидовања	-	9,474	-	9,474	-	-
Амортизација	58,886	164,695	-	223,581	-	1,910
Продаја	(431)	(15,573)	-	(16,004)	-	-
Расходовања	-	(10,996)	-	(10,996)	-	-
Стање, 31. децембра 2008. године	962,867	1,135,391	-	2,098,258	25,939	18,904
Садашња вредност						
31. децембра 2007. године	1,256,793	519,120	53,432	1,829,345	96,840	4,347
31. децембра 2008. године	1,273,365	620,028	142,501	2,035,894	96,891	4,377

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

16. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

На грађевинским објектима Предузећа укњижене су хипотеке, којима се обезбеђује уредна отплата дугорочних кредита одобрених од стране пословних банака у земљи и иностранству (напомена 26). Садашња вредност некретнина под хипотеком на дан 31. децембра 2008. године износи 468.722 хиљада динара док садашња вредност опреме под залогом износи 43.302 хиљаде динара.

Део земљишта на коме су изграђени пословни објекти једног зависног правног лица не води се у пословним књигама због тога што Предузеће не располаже документацијом о власништву или праву коришћења и са Слободном зоном из Новог Сада води спор везан за право власништва или коришћења.

17. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
<i>Учешћа у капиталу банака</i>		
Чачанска банка а.д., Чачак	72,875	30,641
Среду банка а.д., Крагујевац	32,097	32,097
Металс банка а.д., Нови Сад	2,732	2,734
Остале банке	390	218
	<u>108,094</u>	<u>65,690</u>
<i>Пласмани у финансијске организације и предузећа</i>		
Осигуравајуће организације	9,488	6,523
ТВ Авала а.д., Београд	1,000	1,000
Остало	81	175
	<u>10,569</u>	<u>7,698</u>
<i>Остали дугорочни пласмани</i>		
Дугорочни кредити дати запосленима	1,600	2,097
Дугорочни пласмани	275	26,135
	<u>1,875</u>	<u>28,232</u>
<i>Минус: Исправка вредности (напомена 22)</i>		
Среду банка а.д., Крагујевац	(27,637)	-
Metals banka а.д. Нови Сад	(1,628)	-
Остали	(19)	(19)
	<u>(29,284)</u>	<u>(19)</u>
	<u>91,254</u>	<u>101,601</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

18. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
<i>Залихе</i>		
Материјал	471,909	326,435
Резервни делови	35,310	40,951
Алат и инвентар	1,894	39
Недовршена производња	64,859	63,510
Готови производи	285,160	213,190
Роба	504,503	386,025
	<u>1,363,635</u>	<u>1,030,150</u>
<i>Дати аванси</i>		
- добављачима у земљи	11,880	9,915
- добављачима у иностранству	47,143	29,098
	<u>59,023</u>	<u>39,013</u>
Минус: Исправка вредности		
- Робе	(10,916)	(4,052)
- Датих аванса (напомена 22)	(343)	(343)
	<u>(11,259)</u>	<u>(4,580)</u>
	<u>1,411,399</u>	<u>1,064,768</u>

19. ПОТРАЖИВАЊА

	у хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Потраживања од купаца		
Купци у земљи	892.264	537.010
Купци у иностранству	255.470	554.158
Потраживања од консигнационе продаје	5.183	5.449
	<u>1.152.917</u>	<u>1.096.617</u>
Минус: исправка вредности		
Потраживања од купаца	(72.328)	(31.805)
Потраживања из консигнационе продаје	-	-
	<u>(72.328)</u>	<u>(31.805)</u>
Нето потраживања од купаца	1.080.589	1.064.812
Потраживања од запослених	15.916	12.970
Остала потраживања	17.092	12.478
	<u>1.113.597</u>	<u>1.090.257</u>
Порез на додатну вредност и АВР	55.089	53.163

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

20. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Краткорочни потрошачки кредити	276,097	289,900
Орочена средства до годину дана	-	7,980
	<u>276,097</u>	<u>297,880</u>
Минус: Исправка вредности:		
- краткорочних потрошачких кредита (напомена 22)	(10,254)	(4,543)
	<u>265,843</u>	<u>293,337</u>

21. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Текући рачуни		
- у динарима	33,987	25,067
- у иностраној валути	137,486	96,958
Депонована новчана средства и акредитиви	18,857	4,851
Чекови грађана	47,524	22,283
Благајна	1,201	1,205
Остала новчана средства	88	23,836
	<u>239,143</u>	<u>174,200</u>

22. ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	Дугорочни финансијски пласмани	Дати аванси	Потраживања од купаца	Краткорочни финансијски пласмани	Укупно
Стање, 1. јануар 2008. године	19	343	32,049	4,543	36,954
Промене у обиму консолидације	-	-	16,781	-	16,781
Исправке на терет трошкова текућег периода (напомена 14)	-	-	61,259	5,959	67,218
Трошкови по основу обезвређење дугорочни финансијских пласмана и ХОВ (напомена 14)	29,430	-	-	-	29,430
Наплаћена исправљена потраживања у корист резултата ранијих година (напомена 13)	-	-	(37,624)	-	(37,624)
Наплаћена исправљена пласмани (напомена 13)	-	-	-	(248)	(248)
Остало	45	-	-	-	45
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>29,404</u>	<u>343</u>	<u>72,465</u>	<u>10,254</u>	<u>112,446</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

23. ОСНОВНИ КАПИТАЛ

Акцијски капитал

Акцијски капитал Предузећа, на дан 31. децембра 2008. године, састоји се од 1,020,000 акција, номиналне вредности 400 динара по акцији, са следећом власничком структуром:

<u>Акционари</u>	<u>Број акција</u>	<u>Број гласова</u>	<u>Вредност акција у хиљадама динара</u>	<u>% учешћа</u>
Акционари - физичка лица	327,441	327,441	130,976	32.10
Акције у поседу вишег руководства	249,294	249,294	99,718	24.44
Raiffeisen Zentralbank, Austria	113,003	113,003	45,201	11.08
Акционари- остала правна лица	109,118	109,118	43,647	10.70
ZB Invest d.o.o.	61,671	61,671	24,668	6.05
Збирни кастоди рачун	48,021	48,021	19,209	4.70
Delta Generali Osiguranje а.д., Београд	35,572	35,572	14,229	3.49
Акције у поседу лица повезаних са вишим руководством	28,547	28,547	11,419	2.80
Erste Bank Kastodi	23,900	23,900	9,560	2.34
НУРО Kastodi	23,433	23,433	9,373	2.30
	<u>1,020,000</u>	<u>1,020,000</u>	<u>408,000</u>	<u>100.00</u>

24. ОСТАЛИ КАПИТАЛ

Остали капитал је формиран у складу са прелазним одредбама Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за предузећа, задруге и предузетнике и на основу кога је Предузеће извршило рекласификацију извора ванпословних средстава у корист рачуна осталог капитала у 2004. години приликом прве примене нових законских прописа.

Извори ванпословних средстава су формиран на основу дугорочних издвајања Предузећа намењених за финансирање куповине станова и других ванпословних објеката. До 1. јуна 2001. године, законом је било одређено да се из бруто зарада запослених издваја 1.3% на име стварања фонда за потребе становања.

25. РЕЗЕРВЕ

Резерве Предузећа формиране су, у складу са раније применљивим прописима, издвајањем најмање 5% нето добитка за пословну годину у корист резерви из добити, све док оне не достигну 10% основног капитала Предузећа, као и по основу преноса дела ревалоризационих резерви приликом прве примене МСФИ у 2004. години.

26. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2008.</u>	<u>31. децембар 2007.</u>
Резервисања за бенефиције за запослене	118,397	119,357
Резервисања за трошкове у гарантном року	7,593	3,837
	<u>125,990</u>	<u>123,194</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

26. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Промене на дугорочним резервисањима у току 2008. и 2007. године су приказане у следећој табели:

	У хиљадама динара					
	Бенефиције за запослене		Резервисања за поправке у гарантном року		Укупно	
	2008.	2007.	2008.	2007.	2008.	2007.
Стање 1. јануара	119,357	127,615	3,837	-	123,194	127,615
Корекција почетног стања		-		-		-
Стање 1. јануара (кориговано)	119,357	127,615	3,837	-	123,194	127,615
Исплате у току године	(8,157)	(8,336)	(2,220)	(534)	(10,377)	(8,870)
Резервисања у току године (напомена 9)	8,511	1,753	5,976	4,371	14,487	6,124
Укидања резервисања у току године (напомена 13)	(1,591)	(1,675)	-	-	(1,591)	(1,675)
Остало	277	-	-	-	277	-
Стање 31. децембра	118,397	119,357	7,593	3,837	125,990	123,194

27. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Дугорочни кредити	1,055,714	685,868
Текућа доспећа	(234,953)	(220,338)
	820,761	465,530

Дугорочни кредити на дан 31. децембар 2008. године су приказани у табели која следи:

	Камата	ЕУР	У хиљадама динара	
			31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
	EURIBOR+ (од 1.27% до			
Yupi Kredi Bank, Холандија	1.48%)	8,612,633	763,088	221,861
Alpha Banka Cyprus LTD	EURIBOR+0.5%	1,421,053	125,907	-
Чачанска банка, Чачак	EURIBOR+2.25%	750,000	66,451	70,747
RI Eastern European Finance,	EURIBOR+1.6%	266,667	23,627	-
Raiffeisen banka a.d., Београд			-	39,618
Unicredit Bank Czech Republic, Чешка			-	188,582
Societe generale bank, Француска			-	110,931
Фонд за развој Републике Србије			76,641	54,129
			1,055,714	685,868
Текућа доспећа:			(234,953)	(220,338)
			820,761	465,530

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

27. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Кредити одобрени од стране Чачанске банке, Чачак, Yarı Credi banke, Holandija; Alpha banke Суррус су обезбеђени хипотеком над грађевинским објектима и опремом Предузећа (напомена 16.).

Дугорочни кредити одобрени су Предузећу са роком отплате до 5 година, уз каматне стопе у распону од 3% годишње до тромесечни EURIBOR + 0,25%.

Доспеће дугорочних кредита приказано је у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
- до 1 године	234,953	220,338
- од 1 до 2 године	226,850	142,409
- од 2 до 3 године	227,299	115,997
- од 3 до 4 године	227,762	115,997
- од 4 до 5 година	135,686	68,851
- преко 5 година	3,164	22,276
	1,055,714	685,868

28. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Војвођанска банка а.д., Нови Сад	5,112	5,112
Обавезе по основу финансијског лизинга	1,207	1,927
Остале дугорочне обавезе	614	901
	6,933	7,940
Текуће доспеће финансијског лизинга	(640)	(701)
	6,293	7,239

Остале дугорочне обавезе према Војвођанској Банци а.д., Нови Сад исказане, на дан 31. децембра 2008. године у износу од 5,112 хиљаде динара односе се на обавезе по основу уговора о кредиту (у износу од 2,000 хиљада динара) и уговора о депозиту закључених у децембру 2007. године. Камата по кредиту уговорена је по стопи која је једнака расту цена на мало уз увећање са стопом дивиденде на улог. Рок враћања кредита био је 5 година уз граце период од 2 године, рачунајући од дана првог пуштања кредита. По обавештењу Војвођанске банке а.д., Нови Сад, на дан 31. децембра 2008. године, заједно са каматом обавезе су износиле 5,112 хиљада динара. У току је судски процес у којем се, према процени руководства, очекује позитиван исход за Предузеће и отпис обавезе по овом кредиту.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

28. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

	Збир минималних рата лизинга		Садашња вредност минималних рата лизинга	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
<i>Доспева за плаћање:</i>				
- до једне године	721	701	640	568
- од једне до две године	590	1,226	567	1,128
	<u>1,311</u>	<u>1,927</u>	<u>1,207</u>	<u>1,696</u>
Минус будући трошкови финансирања	(104)	(231)	1,207	1,696
Садашња вредност минималних рата лизинга	<u>1,207</u>	<u>1,696</u>	<u>1,207</u>	<u>1,696</u>
<i>Укључено у финансијске извештаје као:</i>				
Текући део дугорочних обавеза			640	701
Остале дугорочне обавезе			567	1,226
			<u>1,207</u>	<u>1,927</u>

Обавезе по основу финансијског лизинга исказане, са стањем на дан 31. децембар 2008. године у износу од 1,207 хиљада динара представљају преостали износ обавезе по основу куповине теретног возила на основу уговора о лизингу закљученог дана 24. септембра 2007. године. На основу уговора о репрограму рате од дана 18. јуна 2008. године извршен је репрограм рате лизинга са роком отплате до 1 септембра 2010. Године. Вредност средства након репрограмираних рата износи 26,618 ЕУР. Дугорочне обавеза на дан 31. децембар 2008. године укључују и камате по финансијском лизингу у износу од 105 хиљада динара

29. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Краткорочни кредити	241,708	230,562
Текућа доспећа дугорочних кредита	234,953	220,338
Текућа доспећа финансијског лизинга	640	701
	<u>477,301</u>	<u>456,713</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

29. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Краткорочни кредити на дан 31. децембра 2008. године су приказани у табели која следи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
	EUR	
Bank Austria Creditanstalt, Аустрија		23,771
Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д., Београд	124,041	118,854
Alpha банка а.д., Београд	-	10,000
Чачанска банка а.д., Чачак	49,602	73,000
Societe Generale а.д., Београд	-	1,584
Металс банка а.д., Нови Сад	-	677
Позајмице по текућем рачуну	68,065	2,676
	<u>241,708</u>	<u>230,562</u>

30. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Обавезе према добављачима:		
- добављачи у земљи	512,611	410,811
- добављачи у иностранству	42,387	60,101
Примљени аванси	3,490	2,923
Остале обавезе из пословања	1,630	3,557
	<u>560,118</u>	<u>477,392</u>

31. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Обавезе за зараде и накнаде зарада	43,617	35,242
Обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада	28,053	22,797
Обавезе за дивиденде	6,640	17,419
Обавезе за камате	15,513	1,270
Остале обавезе према запосленима	1,781	1,855
Обавезе за учешће у добити	48,436	
Остале обавезе	897	1,909
	<u>144,937</u>	<u>80,492</u>
Обавезе по основу ПДВ-а и осталих јавних прихода	29,899	18,362
Пасивна временска разграничења	2,726	190
	<u>177,562</u>	<u>99,044</u>

У 2008 години Предузеће је исплатило накнаду кључном руководству које укључује чланове Управног одбора, директоре и друге руководиоце (2008: 44 ; 2007: 40) у бруто износу од 93.813 хиљада динара (2007: 63.993 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

32. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА/ПАСИВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Туђа роба у магацину	7,004	5,479
Роба примљена на комисиону продају	103,798	73,731
Роба у царинском складишту	43,526	19,267
Дати авали и гаранције	33,819	-
	<u>188,147</u>	<u>98,477</u>

33. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Порески расход периода	(20,751)	(27,746)
Одложени порески приходи периода	9,971	10,340
	<u>(10,780)</u>	<u>(17,406)</u>

б) Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе исказане на дан 31. децембра 2008. године у износу од 54,549 хиљада динара (31. децембра 2007 године; 64,520 хиљада динара) се односе на привремену разлику између основице по којој се некретнине, постројења и опрема признају у пореском билансу и износа по којима су та средства исказана у финансијским извештајима.

в) Усаглашавање износа пореза на добит у билансу успеха и производа добити пре опорезивања и прописане пореске стопе

	У хиљадама динара	
	2008.	2007.
Нето добитак пре опорезивања	<u>339,795</u>	<u>421,702</u>
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	33,980	42,170
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	6,553	6,256
Порески кредити по основу улагања у некретнине, постројења и опрему	(27,131)	(31,229)
Губитак из пореског биланса из претходних година	(2,622)	(2,304)
Остало	<u>2,513</u>	<u>2,513</u>
	<u>10,780</u>	<u>17,406</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

34. СТИЦАЊЕ ЗАВИСНОГ ПРЕДУЗЕЋА

а) Стечено зависно предузеће

	Основна делатност	Датум стицања	Процент стечених акција	Трошак стицања (У хиљадама динара)
Метрот о.о.о., Москва	Продаја на велико	3. Јануар 2008.	100	22

б) Анализа стечених средстава и обавеза

<u>Нето стечена средства</u>	<u>Књиговодствена вредност</u>	<u>Фер вредност на датум стицања 3. јануара 2008.</u>
АКТИВА		
Обртна имовина		
Готовина и готовински еквиваленти	26,225	26,225
Потраживања од купаца и остала потраживања	283,050	283,050
Залихе	73,184	73,184
Стална имовина		
Некретнине и опрема	15,096	15,096
Краткорочне обавезе		
Краткорочни кредити	(16,538)	(16,538)
Добављачи и остале обавезе	(380,995)	(380,995)
	<u>22</u>	<u>22</u>
Износ којим удео Предузећа у нето фер вредности препознатљивих средстава, обавеза и потенцијалних обавеза превазилази трошкове		<u>-</u>
		<u>22</u>

в) Трошкови набавке

Трошкови набавке предузећа Метрот о.о.о., Москва намиреени су у готовини.

г) Нето прилив готовине по основу стицања

	<u>У хиљадама динара 2008.</u>
Укупна накнада плаћена по основу стицања	<u>22</u>
Накнада исплаћена у готовини	22
Минус: Стечена готовина и готовински еквиваленти	<u>(26,225)</u>
	<u>(26,203)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

34. СТИЦАЊЕ ЗАВИСНОГ ПРЕДУЗЕЋА (наставак)

д) Износ којим удео Предузећа у нето фер вредности препознатљивих средстава, обавеза и потенцијалних обавеза превазилази трошкове

Износ којим удео Предузећа у нето фер вредности препознатљивих средстава, обавеза и потенцијалних обавеза превазилази трошкове настале пословном комбинацијом, као резултат уговорене куповине.

Износи који се односе на користи очекиване синергије, раста прихода, будућих развоја тржишта и удруживања радне снаге са Метрот о.о.о., Москва, не признају се одвојено, пошто се економске користи које настају по датом основу не могу се измерити са сигурношћу.

Стицањем Метрот о.о.о., Москва, Предузеће је, такође, ступило у контакт са значајним клијентима. Ова средства се не могу са сигурношћу измерити и признати одвојено од гудвила зато што су неодвојива од Предузећа и не могу се продати, пренети, изнајмити или разменити, појединачно или заједно са осталим са тим повезаним уговорима.

ђ) Утицај пословне комбинације на резултате Предузећа

У нето профит Предузећа укључен је износ од 56 хиљада динара пословног резултата оствареног од стране Метрот о.о.о., Москва у периоду након стицања (1. јануара до 31. децембра 2008. године).

Директори Предузећа узимају у обзир ове бројеве као апроксимативну вредност резултата комбиноване групе на годишњем нивоу и користе је као референтну меру за поређења извршена у будућим периодима.

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Предузеће задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а власницима обезбеди принос на капитал. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, укључујући дугорочне кредите образложене у напмени 26, осталих дугорочних обавеза, дугорочних и краткорочних пласмана, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и акумулирани добитак.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа испитују структуру капитала на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

**35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)**

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Задуженост а)	1,299,243	919,258
Готовина и готовински еквиваленти	239,143	174,200
Нето задуженост	1,060,100	745,058
Капитал б)	3,139,246	3,049,849
Рацио укупног дуговања према капиталу	0.34	0.24

а) Дуговање се односи на краткорочне и дугорочне кредите и остале финансијске обавезе.

б) Капитал укључује уделе, остали капитал, резерве као и акумулирани добитак.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напмени 3 ових финансијских извештаја.

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	91,506	101,601
Потраживања од купаца	1,086,080	1,065,486
Краткорочни финансијски пласмани	265,843	293,337
Готовина и готовински еквиваленти	239,143	174,200
	1,682,572	1,634,624
Финансијске обавезе		
Дугорочни кредити	1,057,535	688,696
Краткорочни кредити	241,708	230,562
Обавезе према добављачима	556,628	474,469
Остале обавезе	70,589	18,689
	1,926,460	1,412,416

Основни финансијски инструменти Предузећа су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања Предузећа, као и дугорочни и краткорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Предузећа. У нормалним условима пословања Предузеће је изложено ниже наведеним ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и преваходно се избегавају смањењем изложености Предузећа овим ризицима. Предузеће не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Предузеће је изложено финансијским ризицима од промена курса страних валута и промена каматних стопа.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности. Није било значајнијих промена у изложености Предузећа тржишном ризику, нити у начину на који Предузеће управља или мери тај ризик.

Девизни ризик

Предузеће је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. Предузеће не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

Стабилност економског окружења у којем Предузеће послује, у великој мери зависи од мера владе у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у иностраној валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Средства		Обавезе	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
EUR	731,839	690,390	1,223,248	885,965
USD	68,237	61,852	3,387	4,213
GBP	502	625	-	-
	<u>800,578</u>	<u>752,867</u>	<u>1,226,635</u>	<u>890,178</u>

Предузеће је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR), америчког долара (USD) и енглеске фунте. Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Предузећа на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само не намирена потраживања и обавезе исказане у иностраној валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Негативан број из табеле указује на смањење резултата текућег периода у случајевима када Динар слаби у односу на валуту о којој се ради. У случају јачања Динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
EUR валута	(49,141)	(19,557)
USD валута	6,485	5,764
GBP валута	50	62
Резултат текућег периода	<u>(42,606)</u>	<u>(13,731)</u>

Осетљивост Предузећа на промене у страним валутама повећала се у текућем периоду, углавном на основу ефеката номиналног пораста дугорочних обавеза у еврима које се највећим делом односи на повећање дугорочних кредита.

Ризик од промене каматних стопа

Предузеће је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Предузеће нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	91,506	101,601
Краткорочни финансијски пласмани	1,086,080	1,065,486
Потраживања од купаца	265,843	293,337
Готовина и готовински еквиваленти	239,143	174,200
	<u>1,682,572</u>	<u>1,634,624</u>
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносне</i>		
Обавезе према добављачима	556,628	474,469
Остале обавезе	70,589	18,689
	<u>627,217</u>	<u>493,158</u>
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Краткорочни кредити	6,319	7,039
	<u>6,319</u>	<u>7,039</u>
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	1,057,535	688,696
Краткорочни кредити	235,389	223,523
	<u>1,292,924</u>	<u>912,219</u>
	<u>1,926,460</u>	<u>1,412,416</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа (наставак)

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша/нижа, а све остале варијабле остану непромењене, Предузеће би претрпело оперативни губитак/остварило добитак за годину која се завршава 31. децембар 2008. године у износу од 13,043 хиљаде динара (31. децембар 2007. године: 9,244 хиљаду динара). Оваква ситуација се приписује изложености Предузећа која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне кредите.

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност Предузећа овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса.

Најзначајнији купци представљени су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Спецторг о.о.о Москва	32,156	-
Уником Параћин	31,027	3,061
Профас Словенија	25,927	21,568
Сара Приштина	22,782	11,401
Галерија Горњи Милановац	21,859	2,276
Пилот о.о.о. Москва	20,731	-
Кукунеш Македонија	16,153	18,509
Делта макси	13,412	13,243
Остало	902,033	995,428
	<u>1,086,080</u>	<u>1,065,486</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2008. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	998,154	-	998,154
Доспела, исправљена потраживања од купаца	72,326	(72,326)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	87,926	-	87,926
	<u>1,158,406</u>	<u>(72,326)</u>	<u>1,086,080</u>

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2007. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	810,656	-	810,656
Доспела, исправљена потраживања од купаца	31,805	(31,805)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	254,830	-	254,830
	<u>1,097,291</u>	<u>(31,805)</u>	<u>1,065,486</u>

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2008. године у износу од 998,154 хиљаду динара (31. децембар 2007. године: 810,656 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје производа. Ова потраживања доспевају углавном у року од 60 дана након датума фактуре, у зависности од уговорених рокова плаћања. Просечно време наплате потраживања у 2008. години износи 84 дана (2007. године: 91 дана).

Доспела, исправљена потраживања од купаца

Предузеће је у претходним периодима обезвредило потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 72,326 хиљада динара (2007. године: 31,805 хиљада динара), за која је Предузеће утврдило да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Кредитни ризик (наставак)

*Управљање потраживањима од купаца (наставак)**Доспела, неисправљена потраживања од купаца*

Предузеће није обезвредило доспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2008. године у износу од 87,926 хиљада динара (31. децембар 2007. године: 254,830 хиљада динара) обзиром да није утврђена промена у кредитној способности комитената. Руководство Предузећа сматра да ће укупна садашња вредност ових потраживања бити наплаћена.

Старосна структура доспелих, неисправљених потраживања представљена је у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Мање од 30 дана	16,698	124,944
31 - 90 дана	37,886	68,739
91 - 180 дана	13,642	13,481
181 - 365 дана	7,911	38,455
Преко 365 дана	11,789	9,211
	<u>87,926</u>	<u>254,830</u>

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембар 2008. године исказане су у износу од 556,628 хиљаде динара (31. децембра 2007. године: 474,469 хиљаде динара) при чему се највећи део, односи на обавезе по основу набавке материјала и услуга јавних предузећа. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Предузеће доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у току 2008. године износи 63 дана (у току 2007. године 67 дана).

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Предузећа који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Предузећа као и управљањем ликвидношћу. Предузеће управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтваним токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити у могућности да потраживања наплати.

Доспећа финансијских средстава

	У хиљадама динара 31. децембар 2008.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	1,081,179	340,774	169,025	91,594		1,682,572
Фиксна каматна стопа	-	-	-	-	-	-
Варијабилна каматна стопа	-	-	-	-	-	-
	<u>1,081,179</u>	<u>340,774</u>	<u>169,025</u>	<u>91,594</u>	<u>-</u>	<u>1,682,572</u>

	У хиљадама динара 31. децембар 2007.					
	Мање Од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	630,541	490,246	410,317	103,520	-	1,634,624
Фиксна каматна стопа	-	-	-	-	-	-
Варијабилна каматна стопа	-	-	-	-	-	-
	<u>630,541</u>	<u>490,246</u>	<u>410,317</u>	<u>103,520</u>	<u>-</u>	<u>1,634,624</u>

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Предузећа. Приказани износи засновани су на недисконтваним токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити обавезно да такве обавезе намири.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Доспећа финансијских обавеза

	У хиљадама динара 31. децембар 2008.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	505,270	106,807	12,034	3,106	-	627,217
Фиксна каматна стопа	-	-	5,752	567	-	6,319
Варијабилна каматна стопа						
- главница	-	65,112	411,550	816,262	-	1,292,924
- камата	356	20,786	48,318	89,315	-	158,775
	356	85,898	459,868	905,577	-	1,451,699
	505,626	192,705	477,654	909,250	-	2,085,235

	У хиљадама динара 31. децембар 2007.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	404,451	85,399	3,308	-	-	493,158
Фиксна каматна стопа	-	-	5,813	1,226	-	7,039
Варијабилна каматна стопа						
- главница	-	-	451,601	460,618	-	912,219
- камата	-	5,702	37,501	51,716	-	94,919
	-	5,702	489,102	512,334	-	1,007,138
	404,451	91,101	498,223	513,560	-	1,507,335

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембар 2008. године и 31. децембра 2007. године.

	31. децембар 2008.		У хиљадама динара 31. децембар 2007.	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	120,910	91,506	101,620	101,601
Потраживања од купаца	1,158,406	1,086,080	1,097,291	1,065,486
Краткорочни финансијски пласмани	276,097	265,843	297,880	293,337
Готовина и готовински еквиваленти	239,143	239,143	174,200	174,200
	1,794,556	1,682,572	1,670,991	1,634,624
Финансијске обавезе				
Дугорочни кредити	1,057,535	1,057,535	688,696	688,696
Краткорочни кредити	241,708	241,708	230,562	230,562
Обавезе према добављачима	556,628	556,628	474,469	474,469
Остале обавезе	70,589	70,589	18,689	18,689
	1,926,460	1,926,460	1,412,416	1,412,416

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Фер вредност финансијских инструмената (наставак)***Претпоставке за процену тренутне фер вредности финансијских инструмената*

Обзиром на чињеницу да не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у куповини и продаји финансијских средстава и обавеза, као и обзиром на чињеницу да не постоје доступне тржишне информације које би се могле користити за потребе обелодањивања фер вредности финансијских средстава и обавеза, коришћен је метод дисконтовања новчаних токова. При коришћењу ове методе вредновања, користе се каматне стопе за финансијске инструменте са сличним карактеристикама, са циљем да се добије релевантна процена тржишне вредности финансијских инструмената на дан биланса.

36. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

37. ПОСТОЈЕЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПРЕДУЗЕЋЕ

Пословање Предузећа је под утицајем финансијске кризе и погоршаних привредних услова. У 2009. години се очекује додатно погоршање услова у привреди. Због садашње кризе на глобалном тржишту и њеног утицаја на српско тржиште, за очекивати је да ће Предузеће пословати у отежаним и неизвесним привредним околностима. Утицај кризе на пословање Предузећа тренутно није могуће у потпуности предвидети, те је стога присутан елемент опште неизвесности.

Финансијска криза, која се наставља, до сада је ограничено утицала на финансијски положај и успешност пословања Предузећа. Крајем трећег и четвртог квартала 2008. године, када се финансијска криза пренела у Републику Србију, Предузећа није имало проблема у одржавању ликвидности.

Потенцијалне последице финансијске кризе на пословање Предузећа, могу да се огледају у отежаним могућностима Предузећа да обезбеди додатне изворе средстава, посебно нове кредитне линије. Отежан приступ кредитним линијама би била и дугорочна последица, која према мишљењу руководства Предузећа, не може имати пресудан утицај на пословање Предузећа.

Међутим, погоршање пословне ситуације у земљи ће вероватно утицати на положај одређених грана делатности као и на способност неких клијената да сервисирају своје обавезе, што може утицати на исправке вредности и резервисања по основу потенцијалних губитака Предузећа у 2009. години, као и на друга подручја у којима се од руководства Предузећа очекује да даје процене, те се стварни износи по том основу могу разликовати од процењених.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

38. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	<u>31. децембар 2008.</u>	<u>31. децембар 2007.</u>
USD	62.9000	53.7267
EUR	88.6010	79.2362
GBP	90.8635	107.308
CHF	59.4040	47.8422

У Горњем Милановцу
06.04.2009. године

Лице одговорно за
састављање биланса

Росанда Петровић

Законски заступник

Петрашин Јаковљевић
